

Litera M – Q

Litera M

1. **m. e. H.** – mit eigener Hand, mein eigen Hand – ręką własną (przy złożonym podpisie)
2. **M. f. A. A.** – Ministerium für Auswärtige Angelegenheiten – ministerstwo spraw zagranicznych
3. **M. d. I.** – Ministerium der Innern – ministerstwo spraw wewnętrznych
4. **m. d. W.** – mit den Worten – słownie (np. przy podawaniu liczb)
5. **m. E.** – meines Erachtens – moim zdaniem
6. **M. A.** – Meldeamt – urząd meldunkowy
7. **M. A.** – Magister Artium – magister nauk humanistycznych
8. **m. B.** – mit Buchstaben – przeliterować (np. przy podawaniu nazwiska)
9. **m. B. u. R.** – mit der Bitte um Rückgabe – z prośbą o zwrot
10. **m. d. A.** – mit den Akten – z aktami
11. **M. f. ö. A.** – Ministerium für öffentliche Arbeiten – Ministerstwo Robót Publicznych
12. **M. g. F. u. H.** – Mein gnädiger Fürst und Herr – mój łaskawy książę i panie
13. **m. i. Schr.** – mein letztes Schreibens – mojego ostatniego pisma
14. **m. l. E.** – mein letztes Ergebenes – mojej ostatniej prośby (petycji, wniosku)
15. **m. od. w.** – mehr oder weniger – więcej lub mniej
16. **m. P.** – mit Pension – z wyżywieniem (Pension – też emerytura)
17. **M. Polier** – Maurer-Polier – podmajster, pomocnik murarza
18. **m. V. (W.) d. Gesch. b.** – mit der Vertretung (Wahrnehmung) der Geschäfte beauftragt – z powierzeniem reprezentowania interesów (np. urzędnik przed formalnym mianowaniem, tymczasowy)
19. **m. W.** – meines Wissens – o ile wiem, o ile mi wiadomo
20. **M., M[□]** – 1. Mark – marka, grzywna (średniowiecze); 2. Magister – magister; 3. Malter – małdrat (miara objętości zboża), zob. [Maldrat \(Wikipedia\)](#); 4. Morgen – morga
21. **MA** – Mittelalter – średniowiecze
22. **Mag.** – Magistrat – magistrat, urząd miasta
23. **mdl.** – mündlich – ustnie
24. **Mfl., Mktfl.** – Marktflecken – osada, miasteczko targowe
25. **Mhgh Dienstwi[□]** – Meines hochgeehrten herrn Dienstwilliger – mojego wielce szanownego pana pokorny (usłużny) – zwykle przed podpisem na zakończeniu listu, petycji
26. **Mi.** – Mittwoch – środa
27. **mil.** – militarisch – militarny, wojskowy
28. **Min. Dir.** – Ministerial-Dirigent – dyrektor ministerialny (wyższy urzędnik, zwykle podwładny sekretarza stanu)
29. **Min.Erl.** – Ministerial Erlaß – rozporządzenie ministerialne, też – umorzenie, zwolnienie z prawa, z zobowiązania
30. **Mitg., Mitgl.** – Mitglied – członek (organizacji, stowarzyszenia)
31. **Mitt. Mitteilung** – wiadomość, doniesienie, informacja
32. **Mlt, Mlt[□]** – Malter – małdrat (miara objętości zboża)

33. **Mons.** – Monsieur – pan (j. franc)
 34. **Ms., Mst.** – Manuscript – manuskrypt, rękopis
 35. **Msgr.** – Monsigneur, Monsignore – mój panie (franc. mon – mój, wł. signore – pan)
 36. **mtl.** – monatlich – miesięcznie
 37. **mund:** – mundirt – koncept pisma po korekturach, przygotowany także pod względem formy zewnętrznej do podpisu
 38. **MwSt.** – Mehrwertsteuer – podatek od wartości dodanej
 39. **Mz.** – Metze – garniec (miara objętości zboża), zob. [Metze \(Wikipedia\)](#)
 40. **Mze** – Münze – moneta (czasem jako – waluta)
-

Litera N

1. **N. B.** – nota bene – warte uwagi (zwrócenia uwagi na coś istotnego)
 2. **n. Chr. G.** – nach Christi Geburt – po narodzeniu Chrystusa
 3. **n. J.** – nächsten Jahres – przyszłego roku
 4. **n. M.** – nächsten Monats – przyszłego miesiąca
 5. **n. n., N. N.** – nomen nescio – nieznanego imienia, ktoś nieznan
 6. **n. v. n. v.** – nicht verwandt nicht verschägert – ani krewny ani powinowaty
 7. **n. Vf.** – nach Verfügung – zgodnie z zarządzeniem
 8. **nachm.** – nachmittags – po południu
 9. **Nd.-Schl.** – Nieder-Schlesien – Dolny Śląsk
 10. **N-L., NL.** – Nieder-Lausitz – Dolne Łużyce
 11. **NO** – Nordost, Nordosten – północny wschód
 12. **N°, No, Nro.** – Numero – numer
 13. **nom.** – nominell – nominalny, nominalnie
 14. **Not.** – Notar – notariusz
 15. **Nov.** – November – listopad
 16. **Nr** – Nummer – numer
 17. **NW** – Nordwest, Nordwesten – północny zachód
-

Litera O

1. **o. a.** – oben angeführt – wyżej podany
2. **o. ä.** – oder ähnlich(e) – lub podobne
3. **o. B.** – ohne Beruf – bez zawodu
4. **o. G.** – ohne Gewähr – bez gwarancji
5. **O. H. G.** – Offene Handelsgesellschaft – spółka jawna
6. **o. V.** – ohne Vorgang – działanie z urzędu (ex officio) i wydanie decyzji bez procesu
7. **obg., obg□** – obgenennt – wyżej wymieniony
8. **Oct:, Octob□** – October – październik
9. **off.** – 1. offiziell – oficjalnie; 2. offiziös – półoficjalnie, półurzędowy
10. **op. cit.** – 1. opere citato – w dziele (poprzednio) cytowanym; 2. opus citatum – dzieło cytowane (dziś stosowane w przypisach)
11. **ord.** – 1. ordentlich – powszechny, zwyczajny; 2. ordinär – zwykły

12. **O-S, OS** – Oberschlesien – Górny Śląsk
 13. **Ostpr.** – Ostpreußen – Prusy Wschodnie
-

Litera P

1. **p.** – 1. pagina – strona – stąd numerowanie stron to paginacja; 2. **pars** – część, np. część publikacji
 2. **p. u., p. ult.** – per ultimo – w ostatnim, np. do uiszczenia w ostatnim dniu miesiąca
 3. **P.G.O.** – Peinliche Gerichts-Ordnung – kodeks karny, jest to zniemczona wersja *Constitutio Criminalis Carolina* z 1532 r.
 4. **P.H.G.O.** – Peinliche Hals-Gerichtsordnung – kodeks karny (zob. P.G.O)
 5. **P.L., Pr.Lt.** – Premier-Lieutnant – porucznik
 6. **p.pa, ppa., pr. pr.** – per procura – w zastępstwie (np. pełnomocnik)
 7. **Par.** – Parochie – parafia
 8. **Patrim. Ger.** – Patrimonial Gericht – sąd patrymonialny
 9. **Pg.** – Parteigenosse – towarzysz (partyjny), stosowane często w pismach okresu nazistowskiego
 10. **PLZ** – Postleitzahl – kod pocztowy
 11. **Pom.** – Pommern – Pomorze
 12. **PP.** – Polizei-Präsident – komendant policji
 13. **pp.** – paginae – strony, w piśmie, poszycie itp.
 14. **Pr. Ct** – Preußisch Courant – pruska moneta (obiegowa)
 15. **pr. u. exp.** – praesentirt und expedirt – prezenta i ekspedycja (wpływ – adnotacja na korespondencji wpływającej do instytucji i wysyłka korespondencji)
 16. **pr. u. remt.** – praesentirt und remittirt – prezenta i przekazane (wpływ i przekazane np. do załatwienia, zgodnie z właściwością)
 17. **pth** – Partheien – strony (np. w sporze prawnym)
-

Litera Q

1. **q** (też: z zawijasem) – quadrat – kwadrat – w jednostkach powierzchni, czasem zapisywany w formie figury
2. **q** – Quint (też: qui z kreską ponad) – kwinta